

MIHI POTOČNIKU, PRIJATELJU IN PREDSEDNIKU

GROB POD TRIGLAVSKIM ZNAMENJEM

TOMAŽ BANOVEC

Na Mihov pogreb so prišli domači in prijatelji. Bili smo tisti, ki smo ga poznali, prijateljevali in delali z njim. Ko smo bili pred leti na Tonetovem pogrebu, nas je Miha popeljal na svoje zadnje počivališče. Pokazal nam je svoj bodoči grob in ploščo, ki skromno simbolizira obris Triglava. Ta mu je pomenil veliko; tudi ob vsaki spremembi planinskega statuta je predlagal, da bi drzno Jalovčevo ostenje v grbu zamenjali s triglavskim. Sedaj počiva pod svojim simbolom.

Z **Mihom Potočnikom** sva sodelovala in prijateljevala več kot 30 let, skoraj vse moje »odraslo« življenje. Kako pisati o tako bogatem opusu človeka, ki sem ga poznal kot načelnika GRS, predsednika in kasneje častnega predsednika PZS, svetovalca in prijatelja, in o katerem so že v petdesetih letih pisali članke, reportaže, kasneje pa knjige? Že mladi smo veliko vedeli o njem, o zlati navezi in vsem, kar ga je že takrat dvigovalo in označevalo.

KOORDINATOR GORNIŠKEGA DELA

Kot mlad alpinist sem v petdesetih letih neko pozno poletno popoldne na Kredarici slišal iz njegovih ust pridušanje nad nekimi alpinisti, ki so njegovi navezi — vodil je Marjana in Borisa — valili kamenje na glavo. Greh sem priznal in odpustil mi je. Z Mihom sva se tako osebno spoznala, izven prostorov PZS v takratni baraki na Likozarjevi cesti. Se še kdo spomni te barake? Po požaru so nas stisnili v novo, še manjšo barako in predvsem Mihova zasluga je bila, da smo dobili sedanji Zlatorski, kjer je sedež PZS.

V času Fedorjevega predsednikovanja je Miha najprej reševal težave, nastale v GRS. Takratni upravni odbor je bil podoben drugim planinskim upravnim odborom. Imeli smo dva pravilnika, kar je bilo dovolj (o GRS in alpinizmu), in še to bolj zaradi posebnih skromnih športnih dodatkov, ki jih je država dajala plezalcem. Miha že takrat ni preveč maral napisanih in konkretnih pravil; vedel je, da se vse spreminja, raje je imel poskus in svobodo ideje. Tudi če bo napaka, velja poskusiti. Tako smo imeli jamarje, potem so prišli zmarjari in še nekatere danes že samostojne skupine — vse je lahko prišlo pod Zvezin dežnik.

Potem je Miha po poprejšnjem dolgem premišljevanju stopil na mesto **Fedorja Koširja**. Raje bi delal v GRS in več hodil v gore. Spomnim se njegovih besed, ko smo ga prosili za to: pristal je — za kratek čas, je dejal; ostal je 13 let. Čast in srečo sodelovati z njim sem delil z drugim prijatelji in sodelavci do lanskega žalostnega oktobra.

Vedel je, da so odnosi med sodelavci in ljudmi najpomembnejši in posebno rad je bil tam, kjer je kaj

Dr. Miha Potočnik

nastajalo in se razvijalo. Z njegovim soglasjem smo pred davnimi časi prevzeli organizacijsko rešitev o koordinacijskih odborih takratnih mladinskih odsekov tudi za današnje in meddruštvene odbore planinskih društev.

Mlade v Zvezi je prej »krotil« kot priganjal. Vedno je bil zaskrbljen nad poklicnimi usodami načelnikov Mladinske komisije in tistih mladincev, ki so na terenu pogosto kar goreli od planinskega dela.

Še pred kratkim je spraševal o njih. Ko je izvedel, da so vsi končali svoje šole in so v življenju uspešni, razsuti po domovini in svetu, in da nekateri še kar nosijo nekaj ali veliko bremena planinske organizacije, je bil posebno vesel. Podprl je idejo za mladinski tabor v Bavšici in vse druge mlade ideje.

V sedemdesetih letih se je članstvo Zveze povzpelo na skoraj 100.000. Obisk gora je naraščal s standardom, populamost organizacije tudi, gospodarski odbori in marljivi predsedniki so se znašli pred novimi problemi. Ukinjali so železnice — Miha je reševal železnico v svoji Dolini, a ni pomagalo. Avto je že nakazoval svoj zmago-

viti pohod. Nove gozdne ceste so vodile vedno višje in bližje nekoristnemu, a tako lepemu svetu. Dobili smo proste sobote, pred tem še potne liste. Družine, posamezniki, organizirane skupine, vsi so nekaj iskali v gorah.

MEDNARODNO POMEMBNA PLANINSKA OSEBNOST

Potrebno je bilo obnoviti tisto, kar je bilo po vojni za silo in na hitro zgrajeno, to širiti in prilagajati za nove potrebe. Miha je pripravljaval družbeni dogovor o pomoči planinskim postojankam. S svojo iskristovostjo in duhovitostjo je predlagal tekst za dogovor in zakonsko rešitev ter za moto na vrhu besedila napisal: »Planinsko gospodarstvo je kot pes v cerkvi: vsi ga brcajo, gospodar pa se ga sramuje.« Takratni državni sekretar za finance ga je vprašal, če iz besedila lahko črta tega psa, Miha ga je črtal in potem večkrat povedal, da je takrat prodal najdražjega in celo neobstoječega psa. Danes je ta dogovor vsebinsko vključen v proračun nove države v drugačni obliki, a z istim namenom.

Škoda, da se njegove iskrive misli in načini dela ne bodo mogli zbrati v celoti. Kjer je bil Miha, ni bilo nobenemu dolgčas.

Del množice slovenskih planincev smo takrat usmerjali v gore skupne države, v evropske gore in nekatere vrhunske alpiniste tudi v daljne Ande in Himalajo. Tudi Mihova zasluga je bila dobra povezava s planinskimi prijatelji iz Hrvaške in BiH. Delo s sosedi je bilo tudi zelo konkretno: dolge planinske poti Ljubljana—Reka in Ljubljana—Zagreb in tiste, ki jih imenujemo evropske, je podprl in se navduševal nad njimi. Pomembna je njegova vloga pri razvoju sodelovanja treh dežel, kar smo planinci počeli veliko pred drugimi na področju prekomernega sodelovanja Slovenije. Miha je znal voditi, ločiti bistveno od nebitnega in trmasto vztrajati, kadar so hoteli slovenščino racionalizirati ali pozabiti na naša zamejska društva.

Tudi njegovo sodelovanje v UIAA je bilo uspešno. V prejšnji državi so naši prijatelji — južni planinci UIAA razumeli drugače kot Slovenci, Miha pa predvsem praktično — za stike in prenos znanja. Nadarjenost za jezike in komunikacije ter ugled sta Miho naredila za mednarodno pomembno planinsko osebnost. Slovenija je z njim in z drugimi svojimi delegati zasedla skoraj vse delovne komisije te organizacije.

Vse Mihovo delo je bilo povezano z vprašanjem sožitja in bivanja človeka v naravnem okolju. Teško je biti predsednik organizacije, ki si je zadala nalogo, da vključi čimveč prebivalcev v čudoviti gorski svet, pomaga pri razvoju domačega turizma, razvija množičnost in kvaliteten ter vrhunski alpinizem, zraven pa gradi gospodarsko infrastrukturo za vse to početje, zalaga karte in vodiče, ki opisujejo in vodijo v zadnji košček te naše čudovite domovine in je hkrati varuh okolja. Miha je videl človeka v tem okolju, kulturno in za človeka sooblikovano krajino. Bil je presenečen in prizadet, ko so bolj skrajna stališča zmagala v ZVOS. To se je zgodilo prav njemu, ki je med najbolj zaslužnimi za splošno zaščito in novo zakonsko varovanje Triglavskega narodnega parka.

MIHOV PEČAT NA PLANINSKEM DELU

Ko je delovna skupina pomagala določati območja in režime v parku, je Miha sodeloval in ubranil v TNP planinsko funkcijo in uveljavil visok status organizacije. Ne gradimo več veliko, samo še obnavljamo. Veliki val onesnaževanja se je umiril. Miha je bil vedno vesel, ko smo mu pravili, kako je samo še malo ali zelo malo smeti v gorah, in veselil se je novih sanacij postojank — pa ne samo v parku, ki mu je načeloval prvo obdobje. V juliju 1995 na odpiranju Doma TNP na Logu v Trenti je opazil, kako malo so govorniki povedali o planinstvu in organizaciji ter njenem pomenu za razvoj parka in Trente. Zamahnil je z roko in rekel, da verjetno splošnih resnic in že dokazanega govorniki niso potrebovali in zato tudi niso govorili o tem.

Vedel je, da organizacijo spodbujajo veliki cilji in naloge, in to take, ki ne angažirajo samo organizacije, marveč tudi vse njeno okolje. Posebnost med njegovimi velikimi pobudami pa je bila Kredarica. Gregor Klančnik je prevzel veliko breme, Miha mu je bil izredno hvaležen za storjeno in se mu je zahvalil v svojem zadnjem javnem govoru na Gregorjevem pogrebu na sončnih Ravnah.

Tudi dnevom planincev je dal svoj pečat. Po intervenciji na Češkem leta 1968 smo celo zasedali slovenske gorske vrhove in prehode. Pošiljali smo si sporočila preko vrhov, da smo tu in da bomo ostali. Ni bilo prvič in upali smo, da je bilo zadnjič. Ponovilo se je, a na kratko in uspešno, in spet upamo, da se ne bo več ponovilo.

Miha je gore na poseben način doživljal tudi kot aktivist OF. Velikokrat je povedal, da je imel srečo tudi takrat. Med dvema partizanskima kolonama, ki sta se umikali pred nemško ofenzivo, ni bil v tisti, ki je šla na Porezn. S prijatelji je potem hodil na to tragično goro, dokler je mogel.

Njegova ljubezen so bili poleg družine in gorā tudi gozd, živali in lov. Vendar ni maral strogih lovskih obrednih zadev. Poznal je lovske poti in prehode, veliko je vedel o divjih lovcih in večkrat dal pobudo za film o Zlatorogovi pravljici ter o drugih predstavitev v modernih medijih.

Ko so se čudoviti vrhovi v ljubljanski okolici, v Polhograjskih Dolomitih in druge zaraščali, je dejal, zakaj ne bi nekoliko posegli v to ter popravili in očistili poglede in razgleda.

Ta misel in način komuniciranja sta nam še ostala. Razmislimo o tem, kaj vse se je že zaraslo v naši lepi domovini in koliko pogledov in razgledov nam je očistil Miha, kolikokrat nam je opisal, kaj mislimo, da vidimo in kaj v resnici vidimo, in kako je sprejemal tudi naše poglede.

Vremenske napovedi so zdaj že tako zanesljive, da vsakemu gorniku ni treba biti sam svoj meteorolog. Nepreudaren in celo neodgovoren je tisti ljubitelj gorskega sveta, ki se med napovedanim močnim sneženjem odpravi na gorsko pobočje, kjer je mogoče pričakovati snežne plazove. Bolje se je odpovedati še tako goreči želji po občudovanju zasneženega deviškega visokogorja kot spravljati sebe in nemara še reševalce v nevarnost.